

«ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՆՑ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ»-ՀԿ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝   ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ   ՏԵՂՆԱՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

ՈՒՍԻՑԻՉ՝   ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՍՈՒՇԵՂՅԱՆ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ՝ ԲԱԲԱԶԱՆՅԱՆ ՎԵՐՈՆԻԿԱ

ԵՐԵՎԱՆ 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....3

1. ԳԼՈՒԽ 1. ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԴԵՐԸ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՈՒՄ.....5
  2. Գլուխ 2. ՏՀՏ-ի տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում.....11
  3. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման արդյունավետությունը ֆրանսերենի դասագործընթացում.....15
- ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....21
- ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....22

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

21-րդ դարը համակարգչային տեխնոլոգիաների դար է: Ժամանակակից աշակերտը ապրում է էլեկտրոնային մշակույթի դարում: Հանրակրթական դպրոցում անհնար է դասավանդել առանց հասանելի և մատչելի տեսանյութերի: Այստեղ օգնության են գալիս համակարգիչը, համացանցը: Ավանդական «ուսուցիչ-աշակերտ-դասագիրք» սխեմային ավելանում է մի նոր օղակ՝ համակարգչային ուսուցում: Հետևաբար ուսուցիչը պետք է տիրապետի ժամանակակից կրթական հմտություններին, այսինքն՝ լինի մեղիագրագետ: Դպրոցի աշակերտին տրված արդյունքներից պիտի լինեն նաև ժամանակակից համակարգչային տեխնոլոգիայի իմացությունն ու հմտությունը: Նյութի մատուցումը SՀS տեխնոլոգիաների միջոցով ավելի էմոցիոնալ, մատչելի և գրավիչ է դարձնում նյութը, իսկ աշակերտին տալիս է կառավարելու և ինքնակառավարվելու հմտություն:

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը

SՀS կիրառումը դպրոցում, աշակերտին տալիս է հմտացնելու կողմնորոշվելու, փոխանակելու և տիրապետելու հնարավորություն տեղեկատվական աշխարհում: Աշակերտը դառնում է ակտիվ մասնակիցը ուսուցման գործընթացում, իսկ ուսուցիչը հանդես է գալիս որպես օգնական, խորհրդատու, խրախուսում է անհատականությունը, ինքնատիպությունը, նախաձեռնությունն ու անկախությունը: Այսպիսով՝ հետազոտության հիմնախնդրի արդիականությունը պայմանավորված է մի կողմից՝ հայ իրականության մեջ էլեկտրոնային առաջադրանքների կիրառման անհրաժեշտությամբ, մյուս կողմից՝ դպրոցում այդ մեթոդիկայի անկատարությամբ ու հիմնախնդրի անբավարար ուսումնասիրությամբ:

Հետազոտության նպատակն է դասագործընթացում մշակել և փորձարկել էլեկտրոնային համալիր առաջադրանքների համակարգ և մեթոդական ցուցումներ՝ դրանց կիրառման ուղղությամբ:

Հետազոտության խնդիրները

Նպատակին հասնելու համար առաջադրել ենք հետևյալ խնդիրները.

1. ուսումնասիրել և վերլուծել թեմայի վերաբերյալ գիտամեթոդական գրականություն,

2. ուսումնասիրել ՀՀ դպրոցում մայրենիի դասագործընթացում նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառման դրվածքը,

3. հիմնավորել դասի ընթացքում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման արդյունավետությունը,

4. մշակել և փորձարկել դպրոցականների մեղիագրագիտության կարողությունների ձևավորմանը միտված վարժությունների համակարգ և մեթոդական ցուցումներ:

Աշխատանքի նորույթը դասագործընթացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հնարավոր տարբերակների և մեթոդական ցուցումների մշակումն է:

Հետազոտության օբյեկտը Հիմնական դասարաններում իրականացվող տարրական դասարանների դասագործընթացն է՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հնարավորություններով:

Հետազոտության առարկան դպրոցականների տեղեկատվական տեխնոլոգիաների միջոցով ստեղծված մեթոդական համալիրն է՝ ֆրանսերենի դասի ընթացքում իրականացվող տարաբնույթ աշխատանքների տեսքով:

Հետազոտության մեթոդները

Ուսումնասիրության ընթացքում կիրառել ենք հետևյալ մեթոդները՝

1. տեսական՝ թեմային վերաբերող մանկավարժական գրականության, ֆրանսերենի և առարկայական չափորոշիչների ու ծրագրերի, ուսումնամեթոդական ձեռնարկների ուսումնասիրում,

2. էմպիրիկ՝ դասալսումներ և դրանց վերլուծություն, փորձարարական դասերի վարում և վերլուծություն, թեստավորում, արդյունքների վերլուծություն և այլն:

ԳԼՈՒԽ 1.

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԴԵՐԸ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Մեր օրերում անհնար է պատկերացնել ուսուցումն առանց տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներն այսօր դարձել են կրթական գործընթացի գործիք ինչպես սովորողի, այնպես էլ դասավանդողի համար: Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործումը որակապես փոխում է ուսուցչի դերը, ուսուցիչը դառնում է սովորողի կրթական գործ կազմակերպող, նրա աջակցող և գնահատող գործընկեր:

Անժխտելի է մի իրողություն, որ մարդկային գիտական մտքի թերևս մեծագույն հայտնագործությունն են տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաները, որոնց կիրառումը մարդկային գործունեության տարաբնույթ ոլորտներում մեզ հանգեցնում է բազմաբնույթ և բազմազան հիմնախնդիրների լուծմանը: Ուստի այսօր մեր կրթահամակարգում ամենախիստ ձևով կարևորվում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը ուսումնական գործընթացում: Այսօր կրթության հիմնական հեռանկարային նպատակը մեր ապագա սերնդին կյանքի և գործունեության համար նախապատրաստելն է: Կրթական համակարգը կոչված է ձևավորելու այնպիսի անհատներ, որոնք ի վիճակի կլինեն կատարելագործել ու զարգացնել հասարակությունը: Համացանցի օգտագործումը զգալիորեն բարձրացնում է ուսումնական նյութի որոնման, հաղորդման ու յուրացման արդյունավետությունը: ՏՀՏ-ների օգտագործումը որակապես փոխում է ուսուցչի դերը: Նա դառնում է սովորողի կրթական գործը կազմակերպող, նրան աջակցող և գնահատող գործընկեր: Մովորաբար, երբ խոսում են կրթական համակարգ ներմուծվող տեխնոլոգիաների մասին, ավելի հաճախ նկատի են ունենում համակարգիչներն ու համացանցը: Պետք չէ մոռանալ նաև էլեկտրոնային փոստի, ձայնային և տեսագրված տեղեկատվության հաշվառման համակարգերի մասին, որոնք նույնպես կարող են արդյունավետորեն կիրառվել դպրոցում: Տեղեկատվական

տեխնոլոգիաները ներկայումս ընդգրկվել են մարդկանց գործունեության բոլոր, այդ թվում՝ կրթական ոլորտները, մասնավորապես դպրոցը: ՏՀՏ-ները ուսուցման ընթացքը դարձնում են ավելի հետաքրքիր, բովանդակալից՝ ներկայացնելով անհրաժեշտ տեղեկությունը անհրաժեշտ ժամանակին: ՏՀՏ-ն անհրաժեշտ է ժամանակակից դասին: Ակտիվ դասագործը ընթացում օգնական և մասնակից կարող է լինել աշակերտը: Ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է դիտողականության բարձրացմանը, թույլ է տալիս գիտելիքների փոխանցման ժամանակ մեծացնել աշակերտի ուշադրությունը, հիշողությունը: Այժմ դպրոցները ՏՀՏ-ի կիրառմամբ հնարավորություն են ստացել մատուցելու նոր տեղեկությունն այնպես, որ բավարարեն յուրաքանչյուր աշակերտի անհատական պահանջները: ՏՀՏ-ի կիրառմամբ աշակերտների կողմից կատարված հետաքրքիր և հետազոտական աշխատանքները թույլ են տալիս ակտիվորեն ներգրավել նրանց դասագործը ընթացի կազմակերպման մեջ: Այսպիսով, ՏՀՏների ինտեգրումը ուսումնական գործընթացին անխուսափելի է և ունի դրական նշանակություն: Այսօր հաղորդակցային տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը հաստատուն քայլերով մուտք է գործում դպրոց, դասարան, առարկաների դասավանդման գործընթաց, և այստեղ կարևորվում են այդ ամենի ճիշտ և գրագետ կիրառումը: Ուստի այստեղ էական է այն փաստը, որ աշակերտին մենք նախ պիտի սովորեցնենք ինքնուրույն սովորել, այն է՝ ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերելու հմտություններով պիտի զինենք, և շեշտենք մի կարևոր հանգամանք. ուսումնառությունը անընդհատ, հետաքրքիր, արդյունավետ, շարունակական գործընթաց է, և այն անհրաժեշտ է ողջ կյանքի ընթացքում:

Շատ ուսուցիչների համար ակնհայտ է, որ մուլտիմեդիա համակարգիչը տարբեր առարկաների դասավանդման հուսալի օգնական և արդյունավետ ուսուցման գործիք է: Ժամանակակից աշխարհում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների տիրապետումը դասվում է նույն հատկանիշների շարքին, ինչպիսիք են կարդալու և գրելու ունակությունը: Նա, ով հմտորեն և արդյունավետ տիրապետում է տեղեկատվական

տեխնոլոգիաներին, ունի մտածողության այլ, նոր ոճ և սկզբունքորեն այլ կերպ է մոտենում իր գործունեության կազմակերպմանը: Համակարգչի օգտագործումը ուսումնական գործընթացում (նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրում) հնարավորություն է տալիս ակտիվացնել ուսումնական գործընթացը, օպտիմալացնել այն, բարձրացնել դպրոցականների հետաքրքրությունը առարկան ուսումնասիրելու հարցում, իրականացնել կրթության զարգացման գաղափարներ, բարձրացնել դասի տեմպը, մեծացնել ինքնուրույն աշխատանքի ծավալը և էական ազդեցություն ունենալ աշակերտի հուզական ոլորտի վրա¹: Շատ կարևոր է, որ նրանք կարողանան ընտելանալ տեղեկատվական դարի գործիքներին: Դպրոցները պետք է բարձրացնեն իրենց արդյունավետությունը: Տեխնոլոգիաների վրա հիմնված մեթոդները կարող են ազատել ուսուցչին՝ հնարավորություն տալով նրան խնայելու ժամանակը և ջանքերը ներդնել այն կարևոր գործում, որը պահանջում է մարդկանց միջև փոխներգործություն, ուսումնական միջավայրի մշտական գնահատում ու բարելավում: Որպեսզի այս զարգացած դարում երեխաները իրենց ուսման ընթացքում լիարժեք կերպով օգտագործեն կրթական տեխնոլոգիայի հիմնական տարրերը, անհրաժեշտ է, որ մանկավարժները տիրապետեն համակարգչային գրագիտությանը: Վերջինս դպրոցում այն կենդանի մթնոլորտն ստեղծելու հիմնական պայմաններից մեկն է, որը սովորողների մեջ հետաքրքրություն է առաջացնում և պահպանում համակարգչի նկատմամբ, խթանում է այն ստեղծագործաբար օգտագործելու ջանքերը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիայի նպատակն է անձի կողմից դրա վերլուծության համար տեղեկատվության արտադրությունը և դրա հիման վրա գործողություն կատարելու որոշում կայացնելը²: Այստեղ օգնության է հասնում համակարգիչը: Դասի ժամանակ S2S-ի օգտագործումը բարձրացնում է սովորելու դրական մոտիվը, ակտիվացնում է սովորողների ճանաչողական գործունեությունը, զարգացնում է մտածողությունը, ձևավորում մտավոր գործունեության մեթոդները: Փորձը ցույց է տալիս, որ առանց նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների այլևս հնարավոր չէ

---

¹ Концепция модернизации российского образования на период до 2010, էջ 142:

² Концепция модернизации российского образования на период до 2010 года էջ-52:

պատկերացնել ժամանակակից դպրոցը և ժամանակակից դասը: Ակնհայտ է, որ առաջիկա տասնամյակների ընթացքում անհատական համակարգիչների դերը կբարձրանա, և դրան համապատասխան՝ կբարձրանան տարրական դասարանների աշակերտների համակարգչային գրագիտության պահանջները: Մեր մասնագիտական գործունեության մեջ մենք գործնականում օգտագործում ենք համակարգչի հնարավորությունները մի քանի ուղղություններով.

- Համակարգչի հետ ուղղակիորեն աշխատելու հիմունքների ուսուցում:
- Օգտագործում ենք համակարգչային կրթական խաղեր դասավանդման ընթացքում:
- Հետևում ենք աշակերտների կրթական գործունեության արդյունքներին:

Մուլտիմեդիայի միջոցներն կարող են արդյունավետ աջակցել դասի խաղային ձևերին, աշակերտ-համակարգիչ ակտիվ երկխոսությանը: Դաս-շնորհանդեսի գործընթացում ակտիվ դերակատարումը պատկանում է ուսուցչին: Դասի հիմքը նոր նյութի ներկայացումն է, նկարագրություններով, պարզ անիմացիոն գծապատկերներով: Դասի համար նյութերի որոնումը կատարվում է նախապես: Բոլոր ընտրված նյութերը համատեղվում են, առավել հաճախ Power Point-ի օգնությամբ, ընդհանուր ներկայացման մեջ³:

Դասի ընթացքում նման ներկայացումը կարող է ցուցադրվել ինչպես մուլտիմեդիա պրոյեկտորի օգնությամբ, այնպես էլ առանձին համակարգիչներով:

Համակարգչային (ծրագրավորված) ուսուցման առանձնահատկությունը սովորողների փուլ առ փուլ անկախ գործունեությունն է, որը նպաստում է ուսումնական գործընթացի ակտիվացմանը, ինչպես նաև գործառնական հետադարձ կապի առկայությանը: «Քեզ կասեն՝ կհիշես, ցույց կտան՝ չես մոռանա, կանես՝ կհասկանաս», այս պնդումները ևս մեկ անգամ համոզում է մեզ կրթական գործընթացում

---

³ Макарова Н.М., «Информатика и ИКТ» учебник (начальный уровень). С.П., 2010г. էջ 145:

տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ օգտագործելու անհրաժեշտությունը⁴:

Այսպիսով, մեդիատեխնոլոգիաները հարստացնում են ուսուցման պրոցեսը, թույլ են տալիս ուսուցումը դարձնել ավելի արդյունավետ, նաև նպաստում են սովորողի ստեղծագործական զարգացմանը: Դպրոցը՝ որպես մշակույթի և գիտելիքի կրող, չի կարող այդ գործընթացից անմասն մնալ: Եվ խոսքը ոչ միայն ծրագրում տեղեկատվական դասընթացների ներառման մասին է, այլ նաև մեծ մասամբ ուսուցման արդյունավետությունը բարելավելու համար ուսուցչի կողմից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման⁵:

Ներկա ժամանակները թելադրում են իրենց պայմանները, և իրեն ժամանակակից համարող ցանկացած մարդ պետք է մինիմում գիտելիքներ ունենա SՀS-ից օգտվելու համար: Քանի որ հիմա անհնար է պատկերացնել ուսուցումն առանց նորագույն տեխնիկայի, առանց տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման: Դրանց միջոցով կարելի է բազմազան ու բազմաբնույթ առաջադրանքներ կազմել, շնորհանդեսներ պատրաստել, դասերը, միջոցառումները, հանդիպումները հետաքրքիր ու բովանդակալից դարձնել: Յուրաքանչյուր ուսուցիչ և աշակերտ պետք է գիտակցի, որ SՀS – ի միջոցով կարելի է ստուգել գիտելիքը, ինքնակրթությամբ զբաղվել:

Դասի անցկացումը մեդիայի շնորհիվ գրավում է դպրոցականներին:

Մեդիադասերը օգնում են լուծել հետևյալ դիդակտիկ խնդիրները.

- յուրացնել թեմայի վերաբերյալ հիմնական գիտելիքները,
- համակարգել ձեռք բերված գիտելիքները,
- ձևավորել ինքնակառավարման հմտություններ,
- ամբողջությամբ ձևավորել սովորելու շարժառիթ,

տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը
լուծում է այնպիսի խնդիրներ, ինչպիսիք են՝

---

⁴ Рыбьякова О. В. Информационные технологии на уроках в начальной школе. – Волгоград: Учитель. 2008. Էջ 110:

⁵ Минеева Т. Ф. Информатика в начальной школе. //Начальная школа 2004г., № 11 էջ 52:

1. բարձրացնել սովորողի մոտիվացիան.
2. բարձրացնել ուսման գործընթացի արդյունավետությունը.
3. նպաստել ուսանողների ճանաչողական ոլորտի ակտիվացմանը.
4. կատարելագործել դասավանդման մեթոդները.
5. Ժամանակին հետևել վերապատրաստման և կրթության արդյունքներին.
6. պլանավորել և կազմակերպել աշխատանքը.
7. կիրառել որպես ինքնակրթության միջոց.

SZS-ի կիրառմամբ դասեր անցկացնելու մեր պրակտիկան ցույց է տվել, որ դասերը մուլտիմեդիայի շնորհիվ ուսուցիչը խնայում է ուսուցման ժամանակի մինչև 30%-ը, հարստացնում այն նոր բովանդակությամբ: SZS-ի միջոցով ծրագրային աշխատանքը թույլ է տալիս կատարել մի առաջադրանք, որը իմաստալից, հետաքրքիր և կարևոր է անձամբ սովորողի համար, որի ժամանակ տիրապետում է կրթական գործընթացի մոդելներին, ընդլայնում իր մտահորիզոնը, ձեռք է բերում SZS-ի օգտագործման հատուկ տեխնիկական հմտություններ, տեղեկատվական տեխնոլոգիայի բնագավառում ստանում է ամենակարևոր հիմնական գիտելիքները, զարգացնում հաղորդակցման հմտությունները⁶:

Վստահ ենք, որ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը կարող է վերափոխել ավանդական կրթական առարկաների դասավանդումը՝ երեխաների հետաքրքրությունը սովորելու նկատմամբ հետևողականորեն բարձր մակարդակի վրա հասցնելով:

---

⁶ <http://nsc.1september.ru>

Գլուխ.2.

SZS-ի տեխնոլոգիաների կիրառումը դպրոցում

Տարրական դպրոցում դասավանդելու հիմնական նպատակը յուրաքանչյուր երեխային սովորեցնելն է հսկայական տեղեկատվության յուրացումը, վերափոխումը և կիրառումը: Կարևոր է երեխաներին սովորեցնել ինքնուրույն փնտրել տեղեկատվություն, մշակել դրանք նորագույն տեխնոլոգիաների միջոցով, օգտագործել իրենց ժամանակը ռացիոնալ, արդյունավետ համագործակցել դասընկերների, ուսուցիչների, ծնողների հետ և այլն: Դասավանդման ավանդական մեթոդների և ցանցային հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաների համադրությունը կօգնի ուսուցչին լուծել այս խնդիրը: SZS-ի կիրառումը տարրական դպրոցում երեխաների համար ավելի հետաքրքիր և արդյունավետ է դարձնում ուսուցման գործընթացը:

Հեռավար կրթությունը աշխատելու շատ հարմար և օգտակար ձև է: Հեռավար կրթության առավելություններն են.

- ազատություն և ճկունություն – սովորողը կարող է ինքնուրույն պլանավորել դասերի ժամանակը, վայրը և տևողությունը,
- շարժունակություն - ուսուցչի և աշակերտի միջև հետադարձ կապի արդյունավետ իրականացումը ուսումնական գործընթացի հաջողության հիմնական պահանջներից և հիմքերից մեկն է,
- ստեղծագործականություն - սովորողի ստեղծագործական ինքնարտահայտման հարմարավետ պայմաններ,
- ուսուցչի ծանրաբեռնվածության թեթևացում - (ավելի քիչ ժամանակ է ծախսվում աշակերտի աշխատանքը ստուգելու և գնահատելու վրա):⁷
- Հարկ է նշել, որ հեռավար ուսուցումը հիմնված է բազմամակարդակ ուսուցման մանկավարժական տեխնոլոգիաների, տարբեր կրթական տարածքներում դպրոցականների ինքնակրթության անկախության, ուսուցչի և աշակերտի

---

⁷ <http://www.n-shkola.ru/>

փոխազդեցության տարբեր ձևերի և մեթոդների համադրության վրա: Հեռավար ուսուցման ձևերի կիրառումը նախատեսված է տարբեր մակարդակների սովորողների հետ աշխատելու համար.

- աշխատանք հաշմանդամություն ունեցող աշակերտների հետ,
- աշակերտների գիտելիքների ուղղում,
- աշխատանք շնորհալի երեխաների հետ:

Ուսուցիչները կազմակերպում են հեռավար փոխազդեցություն ցանցի տարբեր կայքերում, ստեղծում ինտերնետային կայքեր և այլն: Հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաների կիրառումը ուսումնական գործընթացում ուսուցումն ավելի արդյունավետ է դարձնում: ՀՈՒՏ-ի կիրառման շնորհիվ կրտսեր դպրոցականները կարող են ուսուցչի ղեկավարությամբ լրացնել և ստուգել առարկայի իրենց գիտելիքները, ուղարկել ստուգման ավարտված տնային առաջադրանքները, անցնել ուսումնական թեստավորում, քննարկել հետաքրքրող թեմաներ, մասնակցել համացանցային տարբեր կրթական նախաձեռնություններին (նախագծեր, մրցույթներ, խաղեր):

Այսպիսով, աշակերտները միշտ ընդգրկվում են ուսումնական գործընթացում, նույնիսկ եթե դասը բաց են թողել, և ծնողները հնարավորություն ունեն ծանոթանալու ուսումնասիրվող նյութին, մասնակցել կարևոր հարցերի քննարկմանը և տեղյակ լինել դպրոցում տեղի ունեցող իրադարձություններին: ՀՈՒՏ-ի կիրառման առավելությունները.

Ամփոփելով նշենք, որ հեռավար և ավանդական առկա կրթության համադրությունը ավելի ու ավելի հեռանկարային է: Հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ուսումնական գործընթացում դպրոցականների ընդգրկման արդյունքում նրանք զարգացնում են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հետ աշխատելու հմտություններ և զարգացնում են գործնական հմտությունների նախադրյալներ իրենց կյանքի ընթացքում: Ներկայումս տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաների զարգացման հետ մեկտեղ հնարավոր է դառնում կրթություն ստանալ հեռակա կարգով: Հեռավար

կրթության տեխնոլոգիաները (ՀԿՏ) այն տեխնոլոգիաներն են, որոնք օգտագործվում են տեղեկատվական և հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաների հետ միասին, մասամբ կամ ամբողջությամբ միջնորդավորված փոխազդեցությամբ, այսինքն՝ հեռավորության ընթացքում սովորող և ուսուցիչ փոխազդեցությունը: Նման տեխնոլոգիաների օգտագործումը կրթության գործընթացն ավելի արդյունավետ է դարձնում: դպրոցի պայմաններում սա հատկապես կարևոր է, քանի որ աշակերտները նոր են սկսում տիրապետել դպրոցական կրթությանը: Հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաները հնարավորություն են տալիս ուսանողներին լրացնել իրենց գիտելիքները, քանի որ դասի ընթացքում ուսուցիչը հաճախ չի կարողանում դիտարկել թեմայի վերաբերյալ ամբողջ նյութը: Այս դեպքում հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաները կրտսեր դպրոցականների համար կարծես դառնում են յուրօրինակ օգնականներ, որոնք թույլ են տալիս ստուգել տնային առաջադրանքները, օգտագործել ուսումնական թեստավորումը, քննարկել ֆորումում ընդգրկված նյութը և այլն:

ՀՌԻՏ-ը թույլ է տալիս շատ ավելի հաջող «լրացնել բացերը», եթե սովորողը ինչինչ պատճառներով ստիպված է եղել բաց թողնել դասը: Այս պատճառները ներառում են.

- երեխայի հիվանդություն,
- քրոնիկ հիվանդությունների սրացում,
- հաշմանդամություն՝ կապված սահմանափակ շարժունակության հետ:

Այսօր առողջության պատճառով դպրոց չհաճախող երեխաների թվի ավելացման միտում կա, ուստի այդպիսի երեխաների կրթության անհատականացման խնդիրն ավելի է սրվում: Հեռավար կրթությունը լուծում է այս խնդիրը: Հեռավար ուսուցումը կրթության մի տեսակ է, որը հիմնված է իրարից հեռու գտնվող ուսուցիչների և սովորողների կրթական փոխազդեցության վրա, ինչը իրականացվում է համակարգիչների, հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաների և համացանցային ռեսուրսների օգնությամբ՝ հեռավար: Նման դասընթացը ներառում է ուսումնական գործընթացին բնորոշ վերապատրաստման համակարգի բոլոր բաղադրիչները՝ իմաստը, նպատակները, բովանդակությունը, կազմակերպական ձևերը, վերապատրաստման գործիքները, արդյունքների դիտարկման և

գնահատման համակարգը: Հեռավար ուսուցումը պարզվում է տնտեսապես շահավետ է՝ հաշվի առնելով առկա կրթության ամբողջ համակարգի՝ տրանսպորտային և կազմակերպչական ծախսերը: Համաձայն ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կանխատեսումների XXI դարում ավագ դպրոցի աշակերտները իրենց ժամանակի միայն 30-40%-ը կանցկացնեն դպրոցում, 40%-ը հատկացված կլինի հեռավար ուսմանը, իսկ մնացած ժամանակը՝ ինքնակրթությանը:

Հարկ է նշել, որ հեռավար ուսուցման միջոցով երեխայի համար բացվում են նոր հնարավորություններ, ընդլայնվում են նրա տեղեկատվական տարածքը և տեղեկատվական ոլորտը, զարգանում են ստեղծագործական և որոնողական աշխատանքները: Ելնելով վերոգրյալից՝ մենք կարող ենք եզրակացնել տարրական դպրոցում հեռավար ուսուցման հեռանկարների մասին: Ժամանակի ընթացքում ինտերակտիվ հաղորդակցման մեթոդների տեսակներն ավելի ու ավելի են շատանում, ուստի մենք կարող ենք վստահորեն ակնկալել բավարար առաջընթաց ուսման այս մեթոդի մեջ: Հարկ է նշել, որ դպրոցում հեռավար ուսուցումը, շնորհիվ իր նորույթի և գործնականում կիրառման անբավարար փորձի, ունի որոշ թերություններ: Այսպիսով, դպրոցում հեռավար ուսուցման հիմնական թերություններից մեկն այն է, որ գիտելիքների նման ձեռքբերումը կիրառելի է ոչ բոլոր երեխաների համար, ինչը ենթադրում է որոշակի պատասխանատվության աստիճան և ինքնախթան: Այս խնդիրը շատ դպրոցականների համար բավականին բարդ և էական խոչընդոտ է հեռավար կրթություն ստանալու համար, և այն կարող է լուծվել միայն ծնողների կողմից խիստ վերահսկողության միջոցով: Հեռավար ուսուցման թերությունը բարձրորակ ինտերակտիվ հաղորդակցման գործիքների՝ համակարգչի, գերարագ ինտերնետի և այլնի անհրաժեշտությունն է, որոնք մատչելի են ոչ բոլոր քաղաքացիների համար: Հեռավար ուսուցման արդյունավետ իրականացման համար սովորողը պետք է ունենա այնպիսի հմտություններ, ինչպիսիք են՝ նպատակադրվածությունը, աշխատանքի ինքնուրույն պլանավորումը, հիմնականը տարբերակելու ունակությունը, արդյունքները գնահատելու և դրանց հետևելու ունակությունը, ինչը անհնարին է թվում կրթության սկզբնական փուլում՝ ավելի փոքր սովորողների տարիքային առանձնահատկությունների պատճառով:

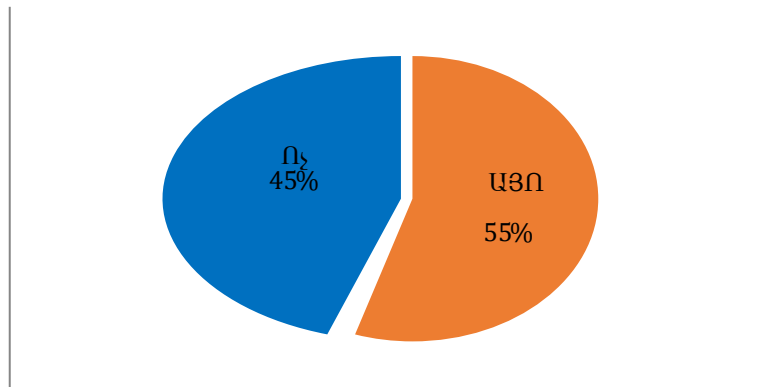
Այս պայմանները ենթադրում են մանկավարժի առկայություն, որը մշտական օգնություն կցուցաբերի երեխային՝ ուսուցանելով նրան կրթական աշխատանքի հիմնական մեթոդները և ուղեկցելով անհատական կրթական ուղով: Սովորեցնողը պարտադիր չէ՝ մանկավարժ լինի. ծնողը նույնպես կարող է հանդես գալ այս դերում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման արդյունավետությունը անգլերենի դասագործընթացում

Ինչպես գիտենք, պրոցում է, որ երեխայի առաջատար գործունեությունը խաղից վերածվում է ուսումնականի: Այսպիսի փոփոխությունը հեշտությամբ չի ընկալվում այն աշակերտների կողմից, որոնց մոտ պակասում են խաղային փորձը: Համակարգչային տեխնոլոգիաների օգտագործումը ուսումնական գործընթացում պարզապես թույլ է տալիս համատեղել խաղային և կրթական գործողությունները: Սա ապահովում է գործունեության սահուն փոփոխություն, և ուսումը դառնում է ոչ ֆորմալ և հետաքրքիր: Էլեկտրոնային ուսուցողական նյութերի համակարգված օգտագործումը ոչ միայն նպաստում է տարրական դասարանների աշակերտների տեղեկատվական կարողությունների զարգացմանը, այլ նաև թույլ է տալիս լուծել մի շարք հոգեբանական և մանկավարժական խնդիրներ: Տարրական դպրոցում անհնար է դաս անցկացնել առանց դիդակտիկայի: Նախկինում դրանք տարբեր պաստառներ էին, նկարներ, նկարազարդումներ և այլն: Ներկայումս դիդակտիկան ապահովում է համակարգիչը: Համակարգչի հարուստ գրաֆիկական, ձայնային, ինտերակտիվ հնարավորությունների օգտագործումը դասարանում բարենպաստ ֆոն է ստեղծում՝ նպաստելով աշակերտների զարգացմանը, կարծես աննկատելի և խաղային մեթոդով: Կարծում եմ, որ դպրոցականների ուսուցման և դաստիարակության արդյունքներից մեկը պետք է լինի երեխաների պատրաստակամությունը տիրապետելու ժամանակակից համակարգչային տեխնոլոգիաներին և հետագա ինքնակրթության համար

համակարգչի միջոցով ստացված տեղեկատվությունը արդյունահանելու և մշակելու ունակությանը: Տարրական դպրոցում, մասնավորապես մայրենիի դասագործընթացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հնարավորությունը, հաճախականությունը, արդյունավետությունը պարզելու նպատակով մեր թեմայի շրջանակներում իրականացրել ենք հարցախույզ դպրոցի ուսուցիչների շրջանում:

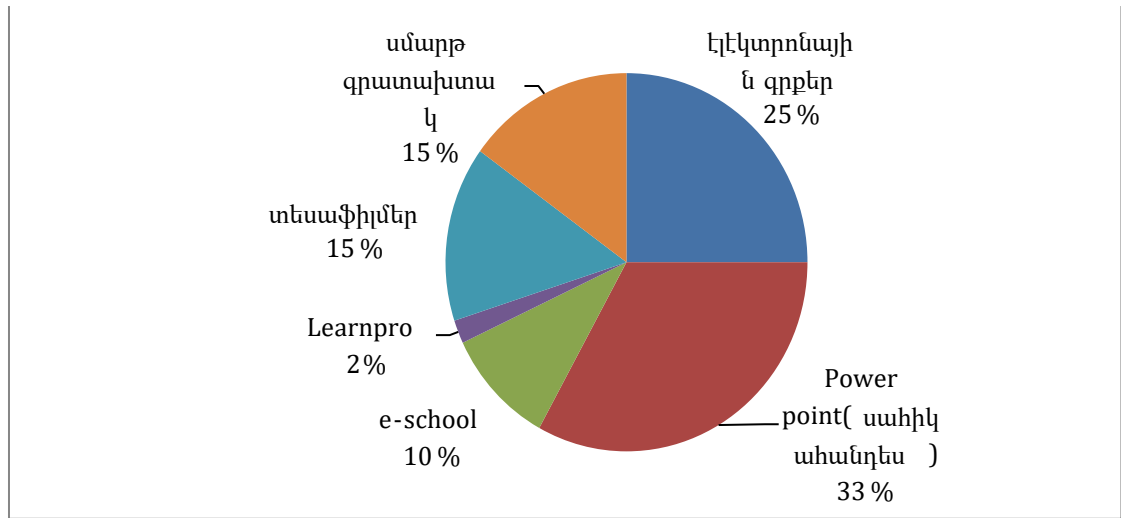
1.Մայրենիի դասագործընթացում կիրառո՞ւմ էք տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ:

Առաջին հարցի միջոցով փորձել ենք պարզել, թե արդյոք դասերն անցկացվո՞ւմ են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների միջոցով: Արդյունքներից պարզ դարձավ, որ ուսուցիչների 55% է դասերն անցկացնում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման միջոցով: Իսկ 45%-ը՝ ոչ:

2.Ինչպիսի՞ տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ եք կիրառում:

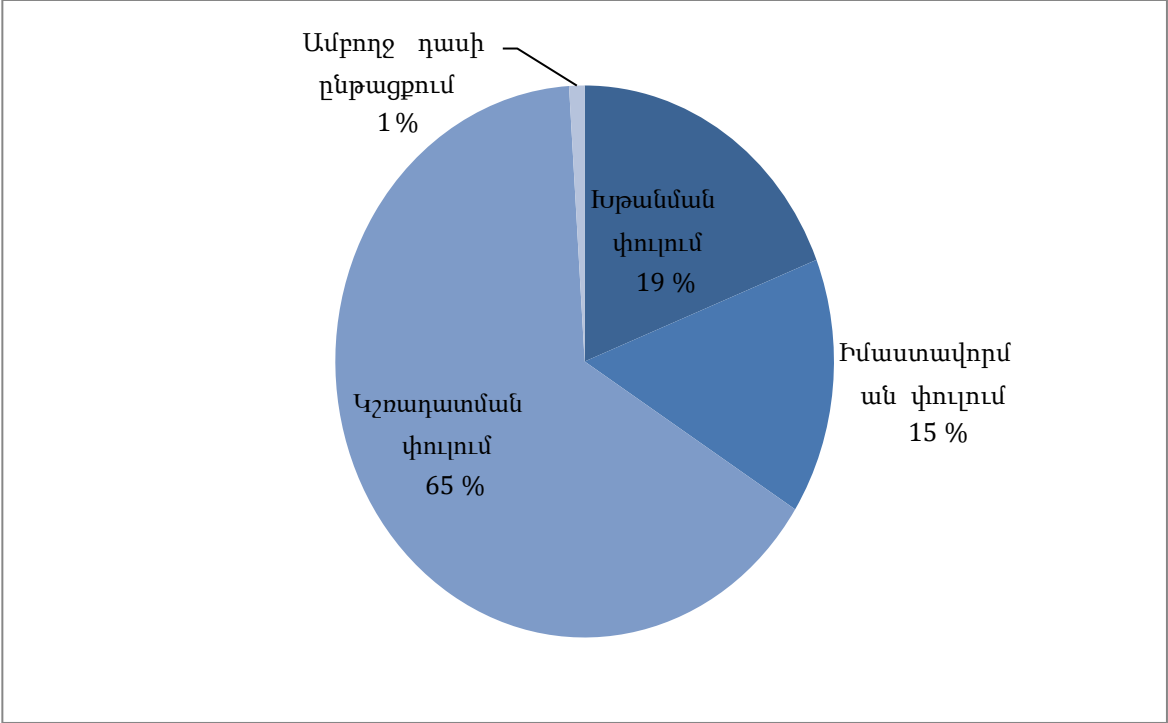

Այն հարցին, թե ինչպիսի՞ տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ են կիրառում դասի ընթացքում, ուսուցիչների 33%-ը նշել են Power point ծրագիր, 25%-ը՝ էլեկտրոնային գրքեր, 15 %-ը տեսաֆիլմեր և սմարթ գրատախտակ, 10%-ը e-school, իսկ 2%-ը՝ Learnpro ծրագիրը:

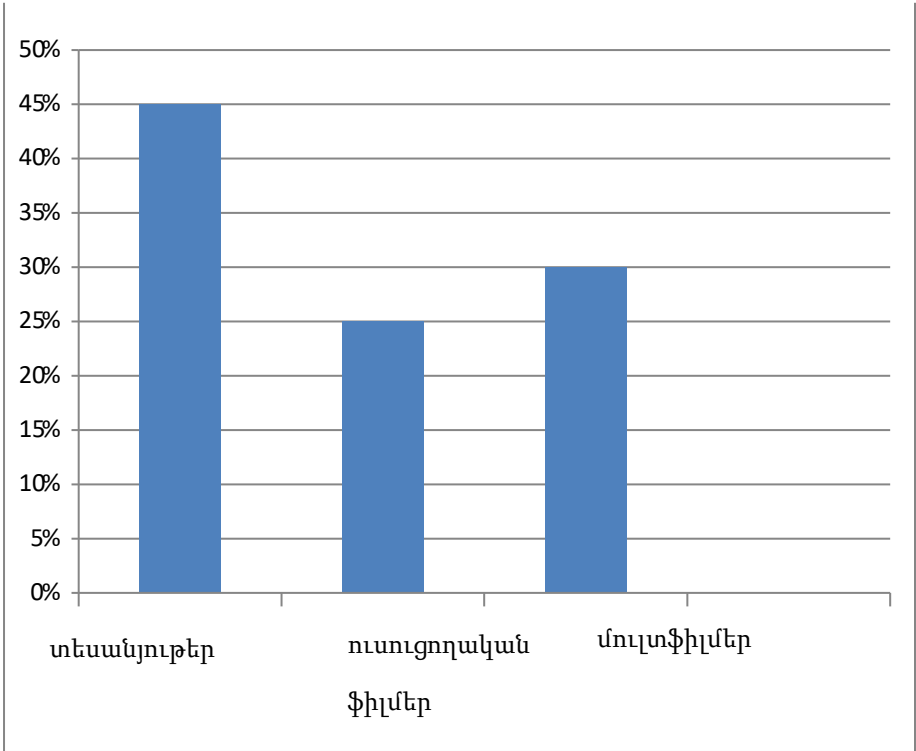
Մեր ուշադրության կենտրոնում էր նաև այն հարցը, թե ուսուցիչները անգլերենի դասագործընթացի ո՞ր փուլում են կիրառում տեղեկատվական տեխնոլոգիաները:

Ուսումնասիրությունից պարզ դարձավ, որ հարցվողների 19%-ը կիրառում է դասի խթանման փուլում, 15%-ը՝ իմաստավորման, 65%-ը կշռադատման փուլում և միայն 1%-է կիրառում ամբողջ դասի ընթացքում:

4.Դասագործընթացի ո՞ր փուլում եք հիմնականում կիրառում տեղեկատվական տեխնոլոգիաները:

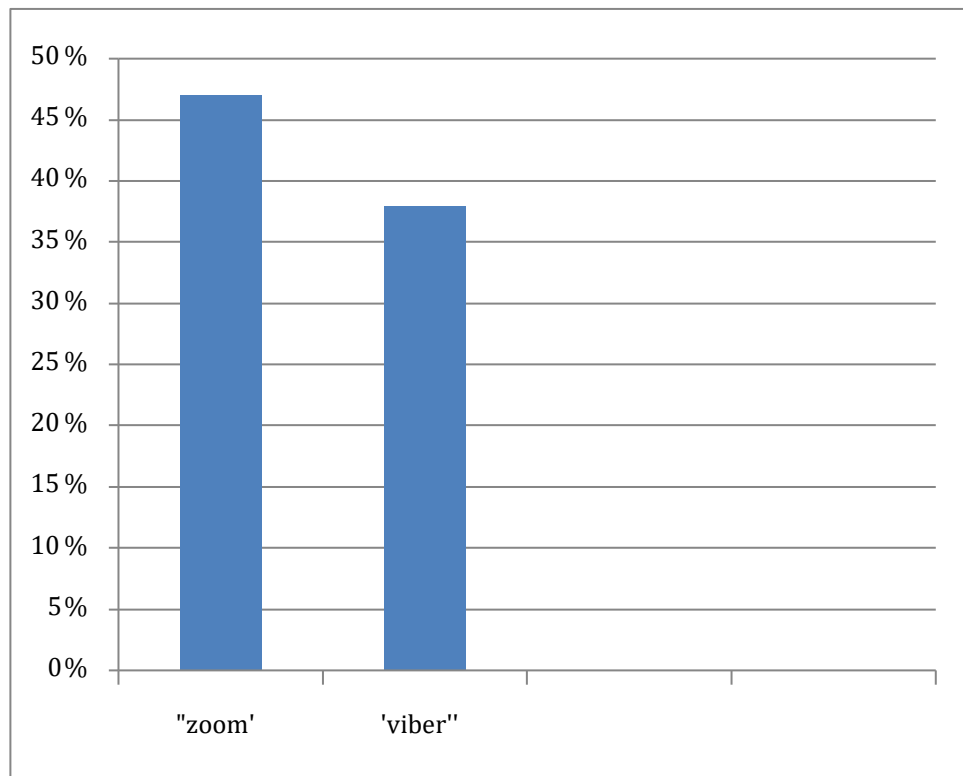
4.Նշված էլեկտրոնային ուսուցողական ծրագրերից որո՞նք եք կիրառում դասի ընթացքում

Այս հետազոտությունը մեզ բերեց այն եզրակացության, որ հարցման մասնակիցների կեսից ավելին անգլերենի դասերի ընթացքում կիրառում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և հիմնականում կշռադատման փուլում: Կիրառվում են Power Point ծրագիրը, էլեկտրոնային գրքեր, սմարթ գրատախտակ և այլն: Հարցման մասնակիցների մեծ մասը կարծում է, որ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը զգալիորեն հեշտացնում է ֆրանսերենի դասերի նախապատրաստումը:

«Ի՞նչ դժվարություններ են ունեցել առցանց ուսուցմանը նախապատրաստվելիս» հարցի արդյունքների վերլուծությունից պարզվեց, որ 37%-ը հոգեբանորեն պատրաստ չի եղել, 13 %-ը չի ունեցել համապատասխան պայմաններ, 8%-ը չի տիրապետել տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին, իսկ մյուս մասը դժվարություններ չի ունեցել:

5,Ի՞նչ ծրագրով եք իրականացնում առցանց դասընթացը

Այն հարցին, թե նրանք ի՞նչ ծրագրով են իրականացրել հեռավար ուսուցումը, արդյունքներից պարզ դարձավ՝ ուսուցիչների 47%-ը հեռավար ուսուցումն անց է կացրել

"Zoom" ծրագրով, 38%-ը՝ "Viber"ծրագրով, , Այսպիսով, ուսուցիչների շրջանում իրականացրած հարցման արդյունքները ամփոփելով՝ մենք եզրակացրինք, որ ոչ բոլորն էին պատրաստ անցում կատարել հեռավար ուսուցման համակարգին: Հեռավար ուսուցմանը մասնակցում է երեխաների զգալի մասը, բայց այնուամենայնիվ կան աշակերտներ, ովքեր չեն մասնակցում, այսինքն՝ խախտվում է երեխայի կրթություն ստանալու իրավունքը: Ըստ հարցմանը մասնակցած ուսուցիչների՝ հեռավար ուսուցմանը չմասնակցելու հիմնական պատճառներից են՝ համապատասխան տեխնոլոգիաների բացակայությունը, ընտանիքում մեկից ավելի երեխա ունենալու փաստը, ընտանիքում ինտերնետային կապի խնդիրները, երեխայի առողջական վիճակի հետ կապված խնդիրները: Եզրակացնելով և ամփոփելով կարող ենք ասել, որ հեռավար ուսուցումը զարգացնում է երեխաների մեղիագրագիտության մակարդակը, բացահայտում երեխաների ուժեղ և թույլ կողմերը: Հեռավար ուսուցման բացասական կողմերից են՝ վնասում է երեխայի առողջությունը, բացակայում է միմյանց հետ շփումը, ընտանիքում մեկից ավելի երեխաների առկայությունը, ընտանիքում ֆիզիկական պայմանների բացակայությունը, երեխաների շրջանում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բացակայությունը, երեխաների ծանրաբեռնվածության աստիճանի բարձացումը, երեխայի առաջադիմության կորուստը, աշակերտների գիտելիքների ոչ լիարժեք գնահատումը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ամփոփելով մեր ուսումնասիրության արդյունքները՝ հանգել ենք հետևյալ եզրակացություններին

1. Մասնագիտական գրականության ուսումնասիրման արդյունքում պարզեցինք, որ և՛ ծրագրերում, և՛ դասագրքերում նախատեսված չեն մեդիադաշտի օգնությամբ գիտելիքների յուրացումը ապահովող նյութեր, չկան նաև օժանդակիչ գործնական գրքեր:

2. Հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաների կիրառումը անգլերենի դասագործընթացում, տարբեր հանգամանքներով պայմանավորված, գտնվում է միջին մակարդակում:

3. ՏՀՏ-ները մայրենիի ուսուցման գործընթացը դարձնում են ավելի հետաքրքիր, բովանդակալից՝ ներկայացնելով անհրաժեշտ տեղեկատվությունը անհրաժեշտ ժամանակին:

4. Մշակված էլեկտրոնային առաջադրանքների կիրառումը դասագործընթացի ժամանակ նպաստեց աշակերտների ուշադրության, դասերի հանդեպ հետաքրքրության մեծացմանը, և փորձը ցույց տվեց, որ երեխաներն ուսումնական նյութը առավել հեշտությամբ յուրացնում են մշակված խաղ-վարժությունները կատարելուց հետո:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Թովուրյան Ա. Օ., Գյուլամիրյան Ջ.Հ., Պողոսյան Լ.Մ, Ասատրյան Ս.Մ., Անտոնյան Լ.Ա., Ղազարյան Մ.Զ., Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները դպրոցում, ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Երևան, 2018:
2. Ստեփանյան Ռ., Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական գործիքներ, «Մարի» հրատ., Երևան, 2019:
3. Աստվածատրյան Մ., Թերզյան Գ., Թորոսյան Ա., Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում, «Աստղիկ» հրատ., Երևան, 2004:
4. «Новые информационные технологии для образования». Институт ЮНЕСКО по информационным технологиям в образовании. Москва. 2000.
5. Женина Л. В., Маткин А. А. История // Методические рекомендации по использованию информационно-коммуникационных технологий в цикле социально-экономических дисциплин в общеобразовательной школе / под ред. И. Г. Семакина. — Пермь: издательство ПРИПИТ, 2004.
6. Информатизация общего среднего образования: Научно-методическое пособие / под ред. Д. Ш. Матроса. — М.: Педагогическое общество России, 2004.
7. Каретникова Н. А. Опыт реализации современных педагогических технологий в преподавании предметов начальной школы. – Сыктывкар, 2008.
8. Концепция модернизации российского образования на период до 2010 года <http://www.ug.ru/02.31/t45.htm>.
9. Макарова Н.М., «Информатика и ИКТ» учебник (начальный уровень). С.П., 2010г.
10. Меняев М.Ф. – Информационные ресурсы: учебное пособие –Омега-Л – 2003.
11. Минеева Т. Ф. Информатика в начальной школе. //Начальная школа 200., № 11.
12. Михеева М.В. – Практикум по информационным технологиям в профессиональной деятельности – Гриф – 2005.

13. Мишенин А.И. - Теория экономических информационных систем: учебник для вузов - М.: 1993.
14. Первин Ю.А., «Методика раннего обучения информатике» Методическое пособие, 2009.
15. Рыбьякова О. В. Информационные технологии на уроках в начальной школе. – Вогоград: Учитель. 2008.
16. Федотова Е.Л. – Информационные технологии в профессиональной деятельности – Инфра-М – 2008.
17. Хуторской А.В. «Информатика и ИКТ в начальной школе». Методическое пособие, М, 2009.
18. Janssen D.H/1996/ Handbook of research for Educational Communications and Technology.